

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
Creative leadership of school administrators affecting the effectiveness of
schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3

สุปราณี แรมรี่¹ และ ชาตชาย เกตุพรหม²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^{1,2}

Supranee Reamree¹ and Chartchai Ketprom²

Northeastern University^{1,2}

Corresponding Author, Email: krune2506@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 318 คน โดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มี

* ได้รับบทความ: 18 เมษายน 2568; แก้ไขบทความ: 13 ธันวาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 ธันวาคม 2568

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 64 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ} \quad \hat{Y} = .276 + .379_{x_5} + .326_{x_2} + .210_{x_4}$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน} \quad \hat{Z} = .374Z_{x_5} + .371Z_{x_2} + .194Z_{x_4}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ประสิทธิภาพของสถานศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3, 2) study the effectiveness of schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3, and 3) study the effect of creative leadership of school administrators on the effectiveness of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3. The sample group used in this research consisted of 318 school administrators and teachers, using the comparison table of Krejci and Morgan and stratified random sampling. The data collection tool was a 5-level rating scale questionnaire with an IOC value of 1.00 and a reliability value of 0.967. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson product – moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression analysis.

The research found that

1) The creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was teamwork,

followed by creativity, and the aspect with the lowest average value was individual consideration.

2) The overall effectiveness level of schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level. Considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The aspect with the highest average value was the ability to produce students with high academic achievement, followed by the ability to adjust and develop the school to fit the environment. The aspect with the lowest average value was the ability to solve problems within the school.

3) Creative leadership of school administrators in terms of teamwork, individual consideration, and creativity has a positive effect on the effectiveness variable of the school under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3 with a statistical significance of .001 and can jointly predict the effectiveness of the school by 64 percent. Which can be written as a prediction equation in the form of raw scores and standard scores as follows:

Prediction equation in the form of raw scores: $\hat{Y} = .276 + .379_{x5} + .326_{x2} + .210_{x4}$

Prediction equation in the form of standard scores: $\hat{Z} = .374Z_{x5} + .371Z_{x2} + .194Z_{x4}$

Keywords: Creative leadership; School effectiveness; School administrators

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันสูงมากขึ้น การเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากผ่านโลกออนไลน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของเยาวชน นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ประกาศนโยบาย "ไทยแลนด์ 4.0" โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง และเข้าสู่สถานะประเทศที่มีรายได้สูง โดยใช้นวัตกรรมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องมีบทบาทที่สอดคล้องกับภาวะผู้นำที่เหมาะสม เข้าใจและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และพัฒนา พร้อมทั้งมีวิสัยทัศน์ในการ

บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดรับความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และใช้การบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย ร่วมกันคิด ร่วมแก้ปัญหากับบุคลากรในองค์กร และพัฒนาผ่านการใช้นวัตกรรมใหม่ โดยมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเป็นหลัก (คณวัชร ประทุมชัย, 2564)

สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยหลายประการมาประกอบกัน โดยสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องติดตามความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เช่น ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาทางเทคโนโลยี ปัจจัยเหล่านี้จำเป็นต้องถูกนำมาประมวลผลเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ในกระบวนการนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารถือเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานขององค์กรใด ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษา ภาวะผู้นำมีอิทธิพลโดยตรงต่อการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะ ความรู้ และความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ สมรรถนะที่เรียกว่า "ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์" เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้นำที่มีคุณสมบัติเช่นนี้จะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของบุคคลในสังคมได้อย่างเหมาะสม ทำให้สถานศึกษาไม่เพียงรอดพ้นจากความท้าทายแต่ยังสามารถก้าวสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคง (กรองทิพย์ นาควิเชตร, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีคุณภาพบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคนซึ่งแสดงบทบาทการใช้ภาวะผู้นำในลักษณะต่าง ๆ บทบาทภาวะผู้นำจึงมิได้จำเพาะเจาะจงเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่ครูอาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ เพื่อเป็นช่องทางให้คนเหล่านี้ได้พัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ โรบินสัน (Robinson, 2007) ประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และด้านการทำงานเป็นทีม ประสิทธิภาพของโรงเรียนจะเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนหากผู้บริหารมีแนวทางการจัดการที่ดีหรือ มีมาตรฐาน ย่อมส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษาของนักเรียน คุณภาพงานการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานจะบรรลุผลได้ ต้องมีการบริหาร จัดการคุณภาพที่เหมาะสม โดยเฉพาะระบบการศึกษาปัจจุบันที่ไม่สามารถสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2553)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างยิ่งจะเห็นได้จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้ว และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้บริหารให้เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยดำเนินการ 2 ระยะ ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและตัวแปร และ (2) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 1,813 คน (ผู้บริหาร 170 คน และครู 1,643 คน)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างรวม 318 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 30 คน และครู 288 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) โดยกำหนดคะแนนตั้งแต่ 1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
3. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq 0.50$ พบว่าค่า IOC อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม
4. ทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
5. ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.967 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.312–0.771 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลตามเกณฑ์ระดับคะแนนมาตราส่วน 5 ระดับ

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
- ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	30	9.43
ครูผู้สอน	288	90.57
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	192	60.38
ขนาดกลาง	115	36.16
ขนาดใหญ่	11	3.46
รวม	318	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 90.57 รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 60.38 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 36.16 และน้อยที่สุดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.46

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.97	0.59	มาก	3
2	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.88	0.60	มาก	5
3	ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.96	0.60	มาก	4
4	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.08	0.49	มาก	2
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.10	0.52	มาก	1
	รวม	4.00	0.47	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.49) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปล	ลำดับ
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.00	0.56	มาก	1
2	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.93	0.60	มาก	3
3	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.91	0.61	มาก	4
4	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	3.98	0.56	มาก	2
	รวม	3.95	0.53	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.61)

4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณและสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SEb	β	t	Sig	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.276	.164		1.676	.000		
ด้านการทำงานเป็นทีม (X_5)	.379	.048	.374	7.882	.000	.509	1.966
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_2)	.326	.037	.371	8.705	.000	.630	1.586
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_4)	.210	.048	.194	4.357	.000	.580	1.725
R = .800 R ² = .640 SEEst = .32045 AdjR ² = .637 F = 18.987 Sig = .000***							
Durbin-Watson = 1.947							

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้ร้อยละ 64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .379 , .326 และ .210 ตามลำดับ

โดยตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม มีผลต่อตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ตามลำดับ ขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) น้อยกว่า 10 และค่า Tolerance มากกว่า 0.1 ดังนั้น จึงนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = .276 + .379_{x_5} + .326_{x_2} + .210_{x_4}$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .374Z_{x_5} + .371Z_{x_2} + .194Z_{x_4}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แรงจูงใจในการทำงานเป็นทีมส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบต่อคุณภาพการปฏิบัติงานและการเปลี่ยนแปลงการทำงานภายในองค์กร นอกจากนี้ แรงจูงใจนี้ยังช่วยให้ทีมงานมุ่งมั่นการทำงานร่วมกัน นำไปสู่ประสิทธิภาพของทีมงานที่สูงขึ้น และส่งเสริมความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระภัทร พิมพ์คำ, สุรัตน์ ดวงชาต และ เยาวลักษณ์ สุตะโคตร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์และส่งเสริมให้นักเรียนเป็น "คนดี คนเก่ง และมีความสุข" ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องกระตุ้นและจูงใจบุคลากรให้พัฒนาตนเองและงานอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจในการทำงานช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานอย่างทุ่มเทเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพ อีกทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอจะเป็นการรักษามาตรฐานและยกระดับศักยภาพของผู้บริหาร และช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานช่วยให้ผู้บริหารมีความพร้อมในการปรับตัวและตอบสนองความท้าทายทางการบริหารที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลณิชา โพชนงค์เดช และ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม ต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกที่มีเป้าหมายเดียวกัน สนับสนุนและไว้วางใจกัน รวมถึงสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างให้ทุกคนยอมรับคุณค่าของเพื่อนร่วมทีม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้พวกเขาแสดงความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมถึงให้การสนับสนุนทั้งในด้านการงานและการพัฒนาตนเอง โดยการมอบหมายงานที่เหมาะสมและติดตามผลอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและกระตุ้นให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ อีกทั้งผู้บริหารสามารถพัฒนาวิธีการที่ทันสมัยและเหมาะสมในการบริหารงาน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่ชัดเจนและกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ นำมาใช้แก้ปัญหาและเสริมสร้างการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา ปุณริบูรณ์, ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ และ วรกัญญา พิไล แกระหัน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลในทีม โดยเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมทั้งให้เกียรติในการตัดสินใจของพวกเขา การมอบหมายงานควรสอดคล้องกับทักษะของแต่ละบุคคล และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การเสริมสร้างขวัญกำลังใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพ รวมถึงการนำความสามารถพิเศษของแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จะช่วยให้ทีมสามารถปรับตัวและพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรร่วมมือกันอย่างสามัคคีในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกันจะช่วยให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน

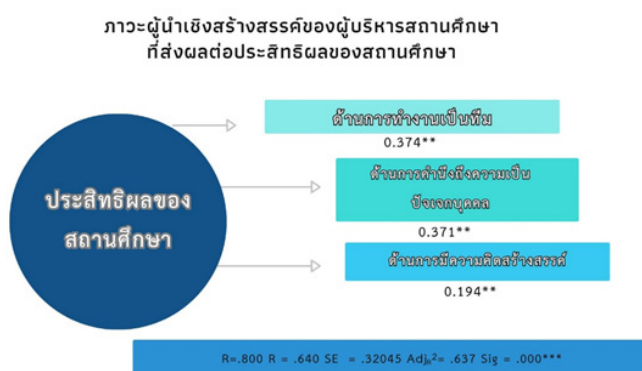
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาภาครัฐ ประเทอาชีวศึกษา หรือ ภาคเอกชน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จของสถานศึกษาทางด้านวิชาการ สมรรถนะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบของกรณีศึกษาเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากชุมชน สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2562). ภาวะผู้นำสร้างสรรค์เพื่อการศึกษา. สมุทรปราการ: อีรสาส์นพับลิชเชอร์.
- กุลนิชา โพชนงค์เดช และ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสารปัญญาปัญญา, 8(2), 43–56.
- คนวัชร ประทุมชัย. (2564). ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยพณิชยการ).
- บุศรา ปุณริบูรณ์, ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ และ วรกัญญาไพโล แกระหัน. (2564). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(35), 57–67.
- พีระภัทร พิมพ์คำ, สุรัตน์ ดวงชาตม และ เยาวลักษณ์ สุตะโคตร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10(40), 91–101.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed., pp. 202–204). HarperCollins.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Robinson, K. (2007). The principles of creative leadership. McGraw-Hill.